

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 800 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négyzetcentiméterre 4 lei, kötéseknél árengedmény

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a fiztes ipart!”

**Késik a végrehajtási utasítás:
tájékoztatók az érdekeltek...**

Eredményre vezetett Szabó Béni országgyűlési képviselő közbenjárása a miniszteriumban

**Október 30-ig meghosszabbították a régi ipar-
engedélyek becserélésének határidejét**

A közeli napokban részletes magyarázatot és utasítást küld a miniszterium a munkakamaráknak. — A meghosszabbító rendelkezés előtti helyzet ismertetése

Az „Az Iparos” legutóbbi számában részletes cikkben hívtuk fel az iparostársadalom figyelmét azon intézkedésre, amelynek értelmében a törvény életbeléptetésétől számított

négy hónapon belül, tehát 1936. augusztus 31-ig minden iparos köteles gondoskodni régi iparengedélye becseréléséről és a fenti időpontig be kell nyújtania erre vonatkozó

kérvényét az illetékes munkakamarához.

A kérdés körül, illetve a törvény említett intézkedésének alkalmazása körül megoszlanak a vélemények. Kialakult ugyanis olyan álláspont is, amely szerint mindaddig, amíg a törvény végrehajtási utasítása nem jelent meg, a szóban levő kérvények nem nyújtandók be, annál is inkább, mert

nem lehet száz százalékos biztonsággal tudni, hogy vajon a régi iparengedélyek becserélésekor is fizetni kell a munkásbiztosító pénztárnál kétszáz leit, vagy pedig a kötelezettség csak az új iparengedélyek kiállításának esetére vonatkozik.

Növeli a bizonytalanságot, hogy az egyes munkakamarák nem járnak el egységesen ebben a kérdésben. Míg például Arad-on a munkakamara arra az álláspontra helyezkedett, hogy a becserélésre vonatkozó kérvényeket augusztus 20-ig, tehát szombatig kell benyújtani, a cluj-i munkakamara még nem nyilatkozott, a brasov-i pedig a bejelentés pontos időpontját nem jelölte meg.

Szabó Béni országgyűlési képviselő a következőképpen nyilatkozott:

— Miután az új ipartörvény 185. szakaszával kapcsolatosan mely az iparigazolványok becserélését rendeli el, a miniszterium semmiféle intézkedést nem tett, szükségessé vált a kérdés tisztázása.

Ezért a brasov-i munkakamara írásbeli beadványával Bucurestibe utazom, hogy a munkaügyi miniszteriumban felvilágosítást kérjek a teendő intézkedéseket illetően. Ha a felvilágosítást megkapjuk, úgy az érdekelt kisiparosokkal sürgősen közölni fogjuk, hogy mi a teendő.

Nézetünk szerint a miniszterium intézkedése előtte tett, vagy teendő eljárások az iparosoknak felesleges kiadásokat jelentenek avagy iparuk gyakorlásában okozhatnak nehézségeket. Ugyanis, ha most fordulnak a becserélés ügyében a munkakamarához, an-

nak még nem áll módjában új iparigazolványt kiadni és ha a kérelem együtt letétbe helyezik a jelenlegi iparigazolványokat, annak kiadásában főképp vásárokon kellemetlen helyzetbe kerülhetnek, ha pedig hiteles másolatot készítenek és azt adják be, az költségekkel jár és nem is fedi a törvény rendelkezéseit, miután az eredeti iparigazolvány adandó be, becserélés céljából.

Ugyancsak brasov-i értesítés alapján közöljük az alábbiakat:

Több ardeal-i német lap közölte a szász iparos szövetség azon felhívását, hogy az iparosok haladéktalanul nyújtsák be a munkakamarákhoz iparigazolványaik becserélése iránti kérvényeiket. Ez a felhívás a törvény intézkedései alapján jelent meg, de nézetünk szerint még korai volt és a helyzet bonyolódásához vezet.

A brasov-i munkakamara illetékes képviselői részéről ugyanis ismételt hangoztatták, hogy mindaddig, amíg az új ipartörvény végrehajtási utasítása nem jelent meg, az iparigazolványok becserélése lehetetlen. A törvényben a régi iparigazolványok becserélésére előírt időpont önmagától elesik abban a pillanatban, amikor a munkaügyi miniszterium eddig az időpontig nem hozta nyilvánosságra a törvény végrehajtási utasítását, amely nélkül az új ipartörvénynek nemcsak a szóban levő, de más rendelkezéseit is végrehajtani nem lehet.

Igy tehát a régi iparigazolványok becserélésével nyilvánvalóan várni kell a végrehajtási utasítás megjelentésig. Addig ugyanis, amíg ez meg nem történik, pontosan nem is lehet tudni, hogy a becserélés iránti kérelmet hogyan kell benyújtani és ahhoz milyen iratok mellékelendők. A kérvényhez csatolt iratok kiegészítése nemcsak idővesztéssel jelentene a munkakamaráknak és iparosoknak egyaránt, de újabb költségeket idézne elő az iparosok számára és főképpen azoknak jelentene megterhelést, akik nem laknak a munkakamara székhelyén. Másrészt pedig nem lehetetlen az sem, hogy a miniszterium olyan intézkedéseket fogadjon, amelyeket az iparosok magára nézve sérelmesnek tartanak és amelyek az iparosok sürgős megmozdulását igénylik.

A leghelyesebb az lenne, ha

az összes érdekelt ipari szervezetek az illetékesektől az iparigazolványok, valamint a munka könyvek becserélési határidejének meghosszabbítását kérnék.

Csak ilyen módon lehetne a jelenlegi tájékoztatlanságnak véget vetni és így módon nyílna alkalom a végrehajtási utasítás nyugodt bevárására. A brasov-i munkakamaránál kijelentették, hogy az iparigazolványok becserélésére vonatkozóan a kamara idejében három nyelvű felhívást tesz közzé és hogy minden egyes iparos nyugalommal várja meg ezeket a felhívásokat.

Mielőtt a fenti sorok kommentálására áttérnénk előzőleg még ismertetjük azt a felhívást, amelyet a Magyar Párt cluj-i tagozatának iparos szakosztálya tett közzé és amely a következő:

„A magyar iparosok figyelmébe! A Magyar Párt cluj-i tagozatának iparos szakosztálya ismételt figyelemzteti az összes önálló magyar iparosokat, hogy a mesterségek gyakorlásáról szóló törvény 185-ik szakasza értelmében az eddigi iparengedélyek becserélésére kitűzött négy hónapi határidő augusztus 30-án lejár. Az új iparengedélyt kérelmezni kell; aki még nem tette, saját érdekében azonnal jelentkezzen a Magyar Párt iróddájában, ahol kérvényét a szabályoknak megfelelően és teljesen díjlanul elkészítik. A párt iparos szakosztálya megkeresésére szívesen áll a munkakamara körletéhez tartozó hat vármegye (Cluj, Turda, Mureş, Someş, Nasaud és Maramureş) magyarpárti iparosainak is szolgálatára az iparengedély kérvényezése, illetőleg megszerzése ügyében.”

Ilyen körülmények között tehát valóban bonyolult a helyzet és ezt egy olyan jelenség idézte elő, amely már az elmúlt esztendőben is gyakran sok gondot okozott. Ez pedig az, hogy az ipartörvény végrehajtási utasítása nem jelent meg idejében. Más törvényeknél is már előfordult, hogy a végrehajtási utasítás késétt és emiatt az érdekeltek tájékoztatlanság maradtak és kétségben voltak a teendőik felett. Jelen esetben a helyzet annál súlyosabb, mert az ipartörvény határozott időpontot ír elő a régi iparengedélyek becserélésére, ugyanakkor pedig eddig az időpontig a végrehajtási utasítás nem jelent meg. A törvény intézkedése értelmében

viszont az, aki régi iparigazolványát idejében nem cseréli be, megbüntetik és az a veszély fenyegeti, hogy elesik az ipar folytatásának jogától.

Az adott helyzetben természetesen meggondolandó, hogy az iparosság milyen álláspontot foglal el. A magunk véleménye szerint — és ezt már legutóbbi számunkban is kifejtettük —

leghelyesebb, ha az iparosság a törvény intézkedéséhez alkalmazkodik, anélkül, hogy a végrehajtási utasítást bevárná, mert ebben az esetben van birtokon kívül, nem választható mulasztással és így nem fenyegetik kellemetlen következmények.

Tény az, hogy a munkakamarák a végrehajtási utasítás késedelmé miatt szeptember 1-ig az új iparigazolványt kiadni nem tudják. Ez azonban nem gátolja meg az iparosokat abban, hogy a becserélés iránti kérelmüket augusztus 31-ig ne nyújtsák be a munkakamarához és ne várják az új iparigazolvány kikészítését.

Tény az is, hogy egyelőre bizonytalan, hogy a már fentebb említett 200 leies illetéket a társadalombiztosító pénztárnál a régi iparigazolványok becserélése esetén be kell-e fizetni. De viszont az is tény, hogy még mindig jobb, ha az iparos 200 leit áldoz és ennyit veszít, mint ha a becserélés iránti kérvény késedelmes benyújtása

címén ennél jóval nagyobb összegre büntetik, vagy pedig lehetetlenné teszik számára ipara további gyakorlását.

Abban a pillanatban, amikor az iparos augusztus 31-ig a becserélés iránti kérvényét a munkakamarához benyújtotta, eleget tett a törvény előírásának. Csak ebben az esetben várhatja nyugodtan a végrehajtási utasítás intézkedéseit, amelyek esetleg kedvezőtlenek lehetnek majd azok szempontjából, akik a kérvény be-

nyújtási kötelezettségében nem tettek eleget.

Nem lehetetlen az sem, hogy Szabó Béni közbenjárásának eredményeképpen rövidesen megérkezik a munkaügyi minisztériumtól a válasz, amely ezt a sok izgalmat keltett és bonyolult kérdést véglegesen tisztázza.

Braşov-i kérésre egyébként az alábbiakban német nyelven is ismertetjük a fentiekben magyar nyelvű braşov-i értesítést:

Zur Frage der Erneuerung der Gewerbe-zertifikate (Konzessionen)

In mehreren deutschen Zeitungen ist der Aufruf des siebenb.-saechs. Gewerbeverbandes an die Gewerbetreibenden erschienen ihre Gewerbezertifikate sofort den Arbeitskammern zum Austausch vorzulegen. In Gewerbekreisen, welche sich dessen bewusst sind, das der Austausch der Gewerbezertifikate auf Grund der bisher bekannten knappen gesetzlichen Bestimmungen nur Unannehmlichkeiten und sogar für viele Gewerbetreibende Nachteile auslösen wird, ist der Aufruf mit gewissen Bedenken aufgenommen worden, da derselbe anstatt die Sache zu klären, nur weitere Verwirrung hervorgerufen hat.

Selbst von berufenen Organen der Arbeitskammern ist schon das öftern betont worden dass der Austausch der alten Gewerbezertifikate vor Erscheinen der Durchführungsbestimmungen zu neuen Gewerbesetz unmöglich ist. Der in Gesetz vorgeschriebenen Termin zur Vorlage der betreffenden Gesuche wird von selbst dadurch hinfällig, dass das Arbeitsministerium die im Gesetze angekündigten Durchführungsbestimmungen bisher nicht herausgegeben hat, ohne welche aber die Anwendung der Gesetzes nicht nur in dieser sondern auch in anderer Hinsicht einfach unmöglich ist.

Als folgerichtig müsste auch mit der Vorlage der alten Gewerbezertifikate bis zur Herausgabe der genauen Weisungen abgewartet werden. Die vor Erscheinen der noch zu erwartende Weisungen des Ministerium eingesendeten Gesuche mit ihren Beilagen können ja logischer Weise den Intentionen des Ministeriums auch nicht entsprechen. Eine Ergänzung dieser Beilagen würde sowohl bei den Organen der Arbeitskammer wie auch den Gewerbetreibenden selber eine weitere Korrespondenz hervorrufen, welche natürlich nicht nur grossen Zeitverlust sondern auch weitere Spesen verursache würde, dies besonders für die Gewerbetreibende welche ausserhalb des Amtssitzes der Arbeitskammer wohnen. Andererseits ist es nicht ausgeschlossen dass in diesem Zusammenhang von Ministerium solche Verfügungen herausgegeben werden, deren Einhaltung nicht leicht oder gar unmöglich ist, und eventuelle

Gegenmassnahmen der Gewerbetreibenden erfordern. Ein Grund den Weisungen des Ministeriums vorzugreifen ist absolute nicht vorhanden, und ist dieser Vorgang auch nicht zweckmässig.

Lapzártakor érkezett jelentés:

Meghosszabbították a becserélés határidejét

Lapzártakor érkezett jelentés szerint egyébként Szabó Béni közbenjárása kedvező eredményhez vezetett. Szabó Béni ugyanis táviratot intézett Braşov-ba és ebben tudatta, hogy a munkaügyi minisztérium az iparendélyek becserélési határidejét október 30-ig meghosszabbította

és az erre vonatkozó részletes intézkedéseket a minisztérium már a legközelebbi jövőben közli a szakkamarákkal. Így tehát a kitűnő iparosvezetőnek ez a közbenjárása megoldotta az iparoság körében nagy zavart előidézett problémát, amelyet a törvény végrehajtási utasításának késése okozott.

A Kisiparosok Országos Szövetségének braşov-i ülésén

Samoila szenátor helyénvalónak találta az ipartestületek felosztását

„Megszabadították a kisiparosságot az ipartestületi heréktől!”

A Samoila szenátor vezetése alatt álló Kisiparosok Országos Szövetsége gyűlést tartott Braşov-ban. A gyűlésen Samoila szenátor ismertette a vezetése alatt álló kisiparos szervezet célkitűzéseit, munkaprogramját és beszédében több olyan kijelentést tett, amelyek méltán tartatnak feltűnére számot, annál is inkább, mert semmiképp sem helyeselheti a politikának az iparosmozgalmakba való bekapcsolását. Beszéde bevezetésében az Országos Kisiparos Szövetség elnöke hangoztatta, hogy tizenhat éve foglalkozik a kisiparosság helyzetével és ezen idő alatt

alkalma nyílt a szakmabeli sérelmeket megismerni. Hangoztatta, hogy azok a vádak, melyek szerint ő valamelyes szélsőséges mozgalomnak a híve volna, nem felelnek meg a valóságnak, mert ő, mint kisiparos, csakis a szakmai érdekeket tartja szem előtt.

A továbbiak során kifejté, hogy szerinte egyedül a központtal bíró Kisiparosok Országos Szövetsége alkalmas arra, hogy a kisiparosok érdekeit kellően képviselje és orvoslást szerezzen a sérelmekre.

A nemrégiben felosztott iparos testületek bizonyos mértékben a Magyar Párt szolgálatában állottak, — mondotta a szenátor — és ezért születhetett meg ellentük a vád, hogy az Irredentizmus fészke, ami aztán felosztásukhoz vezetett. Különben is a felosztás helyénvaló volt, mert egységes irányítású kisiparos érdekképviselőre van szükség. Ma elmúlt az az idő, hogy valaki Budapest felé tekintsen, mert minden román iparosnak — többségének vagy kisebbségének egyaránt — Bucureşti-ből kell várnia sorsának jobbrafordulását.

Samoila szenátor után Laskovics sighişoara-i kisiparos magyar nyelven ismertette az egyesület célját, hangoztatva, hogy a braşov-i kisiparosság magatartásán mulott, hogy az országos tömörülést hirdető egyesület még nem te-remtette meg kapcsolatait az ardeal-i kisiparos tömegekkel.

Ő is kijelenti, hogy helyesen cselekedett akkor az állam, amikor megszabadította a kisiparosságot az ipartestületi vezetők heréitől.

A németnyelvű beszámoló után Samoila szenátor javaslatára a gyűlés üdvözlő táviratot küldött a királynak és a munkaügyi miniszternek. A munkaügyi miniszterhez intézett táviratban a braşov-i kisiparosság nevében az ipartörvény alkalmazását és a tanonciskolákka! kapcsolatban kirótt büntetések törlését kérte. A gyűlés után az egyesület braşov-i tagozatának vezetése zárt ülést tartott.

Három új ipari szindikátus alakult Cluj-on

Beszerezési szövetkezetek követték a szindikátusok megalakulását.

Az ipartestületek felosztása óta az ország iparos társadalma igyekszik olyan intézményt teremteni, amely a halálraítélt ipartestületek helyett a szakmai érdekeket kellőképpen képviseli. Az ipartestület az összes szakmák érdekeit felölelte, most azonban már nem lehet ilyen intézményt létrehozni és éppen ezért

Szabó Béni iparos képviselő és Reinhart Gyula javaslatára a szakmai szervezkedésnek új formájához a szindikátusok megalakításához fordultak.

Ezek a szindikátusok az egy szakmához tartozó iparos érdekeit faji és felekezeti szempontokra való tekintet nélkül megvédik. Módot adnak arra hogy beszerzési, termelési és elárúsító szövetkezeteket létesítsenek.

Országgrészünk különböző városiban megindult már a szindikátusi alapon való szervezkedés. Braşov-ban, Oradea-n és Arad-on már több ilyen kisipari szindikátus alakult.

Cluj-on a legutóbbi hónapokban szintén három új intézmény alakult meg.

Megalakult a cipésziparosok árubeszerzési szövetkezte, a szindikátus tagjai részére beszerzi az összes szükséges anyagokat és a többi üzletek-

nál olcsóbb árban adja el vevőinek.

A Piata Mihail Viteazulon üzletet rendeztek be, ahol pontosan és lelkiismeretesen szolgálják ki a tagokat.

Hasonló szindikátust alapítottak a közelmúltban a szabóiparosok. Nekik is az a tervük, hogy

beszerzési szövetkezetet alapítsanak, mert így olcsóbban jutnak hozzá a szabóipari kellékekhez és azokat természetesen olcsóbban adhatják tagjaiknak.

Hasonló szervezkedés van folyamatban a fodrász iparosok között is, akiknek létszámuk igen tekintélyes és szervezetségük példás. Szó van arról is, hogy a többi iparágak is követni fogják ezeket a példákat és lassan-lassan minden szakmának olyan érdekképviselője lesz, amely gazdasági téren meg tudja majd védeni tagjait mindenféle támadás ellen. Ezek a szervezkedések azonban csak az iparosok gazdasági megszervezésére vonatkoznak és politikai hovatartozandóságukat nem érintik. Politikailag minden iparos annak a pártnak lesz tagja, amelyhez szíve huzza és ezért jelentős a magyar párt ipari szakosztályának megalakítása amely ezeken a szakmai szempontokon túl Cluj összes magyar iparosait magába foglalja.

Az oradea-i Munkakamara hirdetései

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy az ipari képzésről és az ipar folytatásáról szóló 1936. évi törvény értelmében a képzési bizonyítványok egy-ségesítése céljából minden személy, akinek ilyen bizonyítványa van:

1. Az 1912. évi ipari szervezés, hitel és munkás-biztosítási törvény alapján,
2. Az 1921. évi törvény Baasarabia-ra való ki-terjesztése alapján,
3. Az 1884. évi XIII. ipari törvény alapján
4. Az 1907. évi ipari törvénykönyv alapján,
5. Az autómobil vezetői igazolványok kibocsátá-sát szabályozó törvény alapján,

kötelesek 6 hónapon belül az 1936. törvény meg-jelenése után a minősítő bizottságnak iparengedé-lyüket vagy munkakönyvüket benyújtani a kicseré-lésre vonatkozó kérvényével együtt. Ugyancsak mel-lékelni kell a Betegsegélyző pénztárhoz befizetett 50 leiről szóló nyugtát, mely összeget a szakmai képe-sítési alapra fogják fordítani.

Azok ellen, akik nem tartják be a fenti rendel-kezéseket, a törvény értelmében megtorlási intézke-déseket foganasítanak.

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy az ipari képzés megszervezéséről és az ipar folytatásáról szóló törvény értelmében a kisiparos mesterek, akik legfeljebb 10 alkalmazottal, vagy 20 lóerővel dolgoz-nak, kötelesek 4 hónappal a törvény kihirdetése után az iparengedélyt kikérni a fenti törvény 100 szaka-sza értelmében.

E célból a kérvényezők a Munkakamarához ter-jesztenek elő felbélyegzett kérvényeiket, melyhez a munkakönyvet, erkölcsi és nemzetiügyi bizonyítvá-nyokat, bejelentőlapot, Betegsegélyzőhöz való 200 lei befizetéséről szóló nyugtát és a műhely működé-séről szóló bizonyítványt kell mellékelni.

MUTH GYULA GIVULESCU N.
elnök. főtitkár.

A CSODARABBI IS EMBER.

A felsődabasi csodarabbihoz nem lehetett csak minisz-dárnak befutni. A tanácsot kérőket Drehkopf titkár fogadta, ő referált a csodarabbinak és ő közöl-te a felekkel a válaszokat:

Egyik nap egy jó középkorú nő — Schmalz-fleckné — állított be és kétszáz leit nyomva Dreh-kopf kezébe ezt mondta:

— A férjem tegnapelőtt megszökött tőlem és én szeretném megtudni, hogy mikor jön vissza hozzám?

Drehkopf a kétszáz leijel bement a csodarabbi-hoz, pár perc múlva kijött és így szólt:

— A csodarabbi azt mondta, hogy a férje hol-napután visszatér, azonban én azt mondom, hogy soha nem jön vissza.

Schmalzleckné eltávozott. Egy hónap múlva me-gint megjelent.

— Most már — mondta — beletörődtem abba, hogy a férjem nem jön vissza, de azt szeretném tud-ni, honnan tudta ezt maga, mikor a csodarabbi az el-lenkezőjét állította?

— Mbach, — nevetett Drehkopf — a rabi csak a két százast látta, de én magát is . . .

Az adófelelbezési bizottságoknak el kell fogadniuk a bérleti szerződéseket, ha nem tudják igazolni, hogy hamisak

A fővárosi ítélőtábla érdekes felelbezéssel fog-lalkozott, amely az adófelelbezési bizottság szabad-mérlegelési jogát vitatta. Az adófelelbezési bizott-ság ugyanis nem vette figyelembe azokat a lakbér-szerződéseket, amelyeket a felelbezést benyújtó fél terjesztett elő, azzal a megokolással, hogy a bér-leti összeg nem felel meg a lakások valódi érté-kének. Az indokolásban ugyanis a lakbéreket tul-zottan csekélynek jelezte a bizottság.

Igaz hogy a bizottságnak joga van elutasítani olyan lakbérszerződéseket, amelyekről kiderül, hogy nem felelnek meg a való helyzetnek, de nem elég-ezes ezt kimondani, hanem ezt a kijelentést a bi-zottságnak megfelelő bizonyítékokkal kell alátá-masztani. Ennek alapján a tábla helyt adott a terjesztőknek és kimondta, hogy a lakbérszerződé-sék elutasítását a bizottságnak meg kell indokolnia. Ez a döntés nagy jelentőségű, mert a lakbérleti szerződés az egyetlen okmány, amellyel a háztulaj-donos igazolhatja a bérleti értéket és annak vál-tását.

Kongresszust tart szeptember 6-án a satumare-i iparosság

Ugyanekkor történik meg az Iparos Hitelszövetkezet megalapítása. — Késik Satumare-n az ipari szindikátusok megszervezése.

Az ipartestület feloszlata 6 óta az elmúlt héten jöttek össze első ízben tanácskozássra Sa-tumare-n az egyes ipari szakcsoportok delegá-tusai, hogy az új ipartörvény által teremtett helyzetben, a maguk gazdasági és szakmai érde-kei további védelméről és képviseléséről gon-doskodjanak.

Az értekezleten Kocsis László elnököt, aki közölte, hogy a satumare-i iparosságnak most három irányban kell tennivalóit megtárgyalnia. Az első feladat: az

új ipartörvény rendelkezéseinek megfelelő in-tézkedések megtételéről gondoskodni,

a második:

a szeptember 6-án Satumare városában meg-tartandó iparos kongresszus előkészületeit elvégezni,

a harmadik feladat:

a munkakamarai választások és jelölések ügyét végrehajtani.

Mindezeket felül

a szeptember 6-i kongresszuson alakítja meg az iparosság a maga új hitelszövetkezetét és ez alkalommal választja meg a szövetkezet vezetőségét.

Dr. Fischer József, az ipari szakcsoportok ügyésze kifejtette, hogy bár az új ipartörvény képzési végrehajtási utasítása még nem érke-zett meg és bár az a bizottság sem alakult meg, amely a munkakamara szervezetében a meg-szüntetett ipartestületek törvényes hatáskörét gyakorolhatná, mindazonáltal az iparosságnak a maga részéről végre kell hajtania a törvény meghatározott rendelkezéseit, így

minden iparosnak augusztus végéig át kell cserélnie régi iparigazolványát, nehogy ennek elmulasztása súlyos jogvesztést idézzen elő.

Eppen ezért javasolja, hogy minden ipari szakcsoport sürgősen hívja össze a csoporttago-kat, és figyelmeztesse őket az átcserélés vég-re-

hajtatására. A szakcsoport elnöke azután közölni fogja vele, hány átcserélési kérelem benyujtá-sára lesz szükség és az ügyész a megfelelő, ki-töltött blankettákat majd rendelkezésre bocsát-ja. Mindezt teljesen díjtalanul végzi a szakcsop-ort ügyésze.

Az értekezlet köszönettel hozzájárult az ügyész indítványához és a szakcsoport elnökök azonnal meg is tették a szükséges intézkedéseket.

Kocsis László ezután a szeptember 6-i kong-resszus rendkívüli fontosságát domborította ki. Feltétlenül szükséges, hogy ezen a kongresszu-son alakítsa meg az iparosság az Országos Ipa-rosszövetség helyi fiókját és hogy ezzel a satu-mare-i, care-i, sighet-i, baia mare-i stb. iparos-társadalom érdekkepcapcsolatot teremtsen az a központi szervezettel, amelynek élén Samoila szenátor áll.

Sajnálattal állapítja meg az elnök, hogy az egyes ipari szindikátusok tervbevetett megalaki-tása az iparosság közönye miatt halasztást és késedelmet szenved. A szakcsoportok vezetői-nek gondja legyen arra, hogy a kongresszus im-pozáns legyen és azon minden iparos résztve-gyen.

Kocsis László végül jelentette, hogy az új iparos hitelszövetkezet vezetőségét is a kong-resszus alkalmával fogják megválasztani és eb-ből a célból szükséges, hogy a szakcsoportok mielőbb jelölő bizottságot küldjenek ki. Hason-lóan kandidálni kell a munkakamarai választá-sokkal kapcsolatban két iparos-képviselő sze-mélyét is.

Fábián István nehézményezte, hogy az ipa-rosság mindig csak határoz, de a határozat vég-rehajtatásáról rendszerint nem gondoskodik. Ez-ért nem tud az iparosság célt érni.

Az elnök megnyugtatta Fábiánt, hogy az iparosvezetők a lehetőséghez képest végre is hajtják a határozatokat és arról, hogy itt-ott részvétlenség és közöny mutatkozik, nem a ve-zetőség tehet.

Az értekezlet ezután véget ért.

Nem sikerül egységes listát létrehozni a cluj-i munkakamarai választásra

Külön listával indul a Magyar Párt kebelében megalakult ipari szakosztály, valamint a Far-casiu Andrei vezette alatt álló ipari csoport.

A kormány a munkakamarai választásokat ok-tóber negyedikére tűzte ki. Minthogy most már a munkakamara egyedül elismert érdekképviselője a munkásoknak, kereskedelmi alkalmazottaknak és a kézműiparosoknak, érthető, hogy a választáso-kat nagy érdeklődés előzi meg. Mindegyik szakmai érdekképviselő arra törekszik, hogy a kamara ve-zetőségébe olyan tagokat válasszanak be, akik szívesen-létükkel képviselik érdekeiket.

Minden munkakamara területén ez a helyzet és így ez a helyzet Cluj-on is, ahol a munkakamara ügyeit eddig a kormány által kinevezett időközi bizottság vezette, élén Bucoveanu Petru képviselő-vel, aki azon a címen tagja a munkakamarának, hogy ipariskolát végzett.

Minthogy a kamarai választások jelentős ösz-szege kerülnek a kormány kiadta az utasítást ar-ra, hogy lehetőleg egységes listát kell készíteni, mert így a felesleges költségeket megtakarítanak. Valószínű, hogy a kormánynak e mögött a látszóla-gos takarékossági politikája mögött az a terv hu-zódik meg, hogy szeretné, ha a munkakamarák ve-zetése továbbra is a liberális szempontból megbiz-ható emberek kezébe összpontosulna. A kormány utasításainak szellemében a cluj-i munkakamara vezetősége is egységes választási lista összeállítá-sára igyekszik.

Az időközi bizottság legutóbb tartott ülésén is erre az álláspontra helyezkedett, de minthogy az ideiglenes bizottságban nem választott, hanem ki-nevezett emberek foglaltak helyet, valószínű, hogy azok, akiknek nevében állást foglaltak, nem fog-

ják követni elhatározásukat. Különben a választás legfőbb kérdése, hogy ki legyen a munkakamara új elnöke. E tekintetben a vélemények megoszla-nak. A munkakamara tagjainak egy része eddigi érdemeinek elismeréséül nem zárkózna el Bucoveanu Petre megválasztásától, a másik — és ez a jelentősebb rész, a leghatározottabban ellenzi Bu-coveanu megválasztását.

Egyelőre még nyílt kérdés, hogy melyik állás-pont fog győzni, bizonyos azonban az, hogy az egységes lista összeállítására vonatkozó tárgyalá-sok aligha vezetnek célra. A munkakamara jelenlegi elnöke ugyanis teljesen alkotmányos módon előze-tes megbeszélésre hívta össze a munkakamara ösz-szes tagozatait. Azonban a tárgyalások nem igen kecsegtetnek sikerrel, ha figyelembe vesszük azt, hogy például a magyar párt kebelében megalakult ipari szakosztály, nemkülönben a Farcasiu Andrei vezette alatt álló iparos és kereskedő csoport kü-lön lista mellett foglal állást, sőt azt halljuk, hogy a román munkások egy csoportja is külön listát akar benyújtani. Ilyen körülmények között aligha lesz választás, mert értesüléseink szerint, ha az egységes listának terve nem vezet eredményre, úgy a választásokat elhalasztják addigra, míg „a helyzet tisztulni fog”. Ez a helyzet az iparosság szempontjából nem megnyugtató. A munkakamara majdnem olyan hatáskörrel van felruházva, mint az összes szakminiszteriumok és ha ezután sem fejthet ki eredményes munkát, úgy ezt a munka-kamara hatáskörébe tartozó összes csoportok meg fogják érezni.

Jogesetek a kisipar köréből

A felmondásban lévő alkalmazott betegségy-összege.

Egy munkás egy vasöntő iparosnál, mint nap-számos munkás volt alkalmazásban. A munkaadó a szolgálati viszonyt felmondotta, a felmondási idő betartásával és a munkás azt elfogadta. A munkaadó a munkást kifizette és ugyanakkor a munkás bejelentette, hogy betegnek érzi magát és kérte, hogy ezt részére a munkaadó igazolja. A munkaadó a munkás kilépését bejelentette és ugyanakkor a munkás igazolta a betegségyőzpénztárnál, hogy a munkaadónál volt alkalmazásban azon a napon, amikor a kijelentés történt.

Ennek alapján a társadalombiztosító pénztár nem fizette ki a betegségy-összeget, hanem a munkás kérelmére a munkaadón követele az összeget.

A munkaadó a betegpénztár kiróvása, illetve a munkás ezen követelése ellen felszólamlással élt az arad-i elsőfoku bizottsághoz.

Előadta, hogy ő a szolgálati viszonyt már megszüntette és, amikor a munkás nála jelentkezett az igazolás kiadásáért, hogy betegnek jelenthessen, az igazolást csak annak kérelmére adta ki, mert azt a nevezett úgy kérte, hogy ezzel csak a társadalombiztosító pénztárnál akarja igazolni, hogy kilépése megtörtént és, hogy utóljára a szóban lévő cégnél volt bejelentve.

A bizottság elrendelte erre a körülményre a munkás meghallgatását. A munkás nem jelent meg a tárgyaláson, de a betegségy-összeget ennek ellenére az összegnek a munkás részére való megítélését kérte.

A felszólamlási bizottság helyt adott a felszólamlásnak, mert a munkaadó beigazolta, hogy a munkást még azon a napon jelentette ki, amikor a szolgálati viszony megszűnt és az átadott igazolvány tartalma szerint nem szolgált egyébre, mint a szolgálatból való elbocsátás után tett és a munkás által állított kijelentés tartalmára, vagyis arra, hogy a munkás bejelentette, hogy beteg. Így a szolgálati viszony megszűnte után adott igazolvány alapján a munkaadó nem kötelezhető a hét napra járó betegségy-összege megfizetésére.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy ha a munkás a felmondási idő tartama alatt betegszik meg, a betegségy-összeget a munkaadó fizeti az első hét napra. Sok munkás elbocsátás esetén újabb azt is megteszi, hogy a felmondási idő lejártá előtt egy-két nappal kéri a betegcédulát a munkaadótól. Ez esetben a munkáspénztár a munkaadót kötelezi a segély kifizetésére annak ellenére, hogy a szolgálati jogviszony már megszűnt akkor, amikor a munkás betegsége még tart. Ennek következtében figyelmeztetjük a munkaadókat, hogy amennyiben valamilyen munkásuk a felmondási idő tartama alatt ilyen cédulát kér, jól vigyázzanak arra, hogy a munkás valóban beteg-e és csak akkor adjanak ki ilyen igazolványt, ha a betegség fenáll, miután — míg a szolgálati viszony meg nem szűnt — erre a hét napra járó segély a munkaadót terheli. Különben ennek a kérdésnek megoldására leghelyesebb volna a törvényt úgy módosítani, hogy a felmondási idő tartama alatt a betegségy-összeget a munkaadó nem köteles fizetni csak akkor, ha betegség természete szerint csakis az üzemben keletkezhetett.

Jár-e külföldre való költözés esetén a társadalombiztosító nyugdíja?

Örv. D. Sch. kérte, hogy részére 1933 június 20-tól 1935 június hó 20-ig terjedő időre fizetessék ki a nyugdíj amely időben ő Magyarországon lakott. Ezt a kérelmet a társadalombiztosító pénztár elutasította és az ellen az özvegy felszólamlással élt az elsőfoku ítélkező bizottsághoz.

A tárgyaláson a betegségy-összeget a ki-fogást emelte hogy az ügy nem tartozik az ítélkező bizottság hatáskörébe mert a nyugdíjak tekintetében a törvény rendelkezése szerint a nyugdíj bizottság illetékes határozni.

Az özvegy viszont azt kérte, hogy kérelmének adjanak helyt.

Az elsőfoku ítélkező bizottság megállapította, hogy az ügyben az elsőfoku ítélkező bizottság hivatalos eljárni, mert a nyugdíjazási bizottság csak a nyugdíj megállapítása és mennyisége tekintetében

Biztató jelentés:

Ismét megindult az építkezés Timisoará-n

A kedvező termés máris érezteti hatását az iparban is. — Számos középület és igen sok magánépület terve készült el.

Az a timisoara-i öslakos, aki néhány évig távol volt a várostól és mondjuk csak tavaly tért vissza, a város bizonyos pontjain minden bizonnyal álmélkodva állott meg. Nem is csodálkoznánk azon, ha nem ismert volna rá a harmadik kerület elegáns villanegyedére, mely a hídtól a Lahavary-térig terjed és azzal dicsekedhetik, hogy a villák közül egyik sem tekinthet vissza néhány évesnél hosszabb múlt-ra. A Capitol-mozgó és Autóklub terepe közötti része, a Diaconovici Loga-körut környéke ugyanezt a benyomást kelti, ha pedig véletlenül a Páris-ucca környékére vetődne, akkor joggal hihetné azt, hogy idegen városba tévedt. Mindezek azt bizonyítják, hogy az utolsó öt év alatt Timisoara-n hatalmas lendülettel indult meg az építkezés, a város képe megváltozott, többet mutat, díszesebb lett. Azt mondják, hogy a fővárostól eltekintve, egyetlen román-ia városban sem volt olyan arányú építkezés, mint éppen Timisoara-n.

Az idén tavasszal mintha egy csapásra megszünt volna az építkezési kedv. Az elkészített ki-mutatások az előző év hasonló időszakával szem-ben egyenesen végzetes visszaesést mutattak fel. Ennek főképpen a belpolitikai bizonytalanság volt az oka, a külpolitika szárnyain pedig riasztó hírek keltek szárnyra, amelyek párosulva a kezdődő anyaki kimerüléssel, döntő csapást mértek az építke-zési kedvre.

Néhány hete azonban ismét megváltozott a helyzet. Az építőiparban lázas tevékenység észlel-hető, azt lehet mondani, mint az építkezés fényko-rában. Különösen a középületek építkezése terén ta-pasztalható régen látott nekilendülés. Tökéletesen elég, ha csak néhány középületet sorolunk fel, a amelynek palotájáért már régen küzdenek az ille-meg és kezdték. Itt van

az állami bakteriológiai intézet,

amelynek palotájáért már régen küzdenek az ille-tékek, itt van

a betegségy-összeget palotája,

amely a Regina Maria-köruton most már valóban felépül. Már ki is irták az árlejtést.

A jelenlegi repülőter, illetve légi kikötő bizony szegényesen néz ki, már pedig a repülőforgalom növekedése azt parancsolja, hogy Timisoara vá-roának is megfelelő légi kikötővel kell rendelkeznie. A jelenlegi ideiglenes légi kikötő helyett az eredeti-tervezett megoldást választják, a Csókapusz-tán építik fel a modern és minden körülménynek megfelelő

légi kikötőt.

A görög keleti

székesegyház építkezését,

illetve a földmunkákat már megkezdtek. Ez az épít-kezés szintén most kezd komoly formákat ölteni.

A dohánygyár

hatalmas épületében többmillió. rendkívül komoly átalakítási munkára

készülnek, amely szinte egy új építkezéssel ér fel.

Az állami jellegű építkezéseken kívül nem sza-bad elfeledkeznünk arról sem, hogy a Páris-uccában a tőzsepalotát

határoz, de ha már a nyugdíj összege nem vitás és annak kiutalásáról, vagy a kiutalás megtagadásáról van szó, akkor a törvény 101. szakasza szerint az ítélkező bizottság határoz, mint amely a vitás kér-dések tekintetében a törvényt az egyes esetekre al-kalmazza.

Tekintettel pedig arra, hogy amennyiben a nyugdíjas állandó ott lakási szándékkal tartózkodik külföldön, akkor részére nyugdíj nem folyósítható, a társadalombiztosító törvény 86. szakaszának b. pont-ja alapján a kérelem, amit a kérelmező előter-jesztett, alaptalan. Akkor tehát, amikor a betegsé-gy-összeget a pénztár elutasította az összeg kiutalását az-

építik fel, azonkívül a kereskedelmi és iparkamara is kiírta már pályázatát a tisztviselői palotájának építkezésére. Nagy építkezésnek ígérkezik a negye-dik kerületi

Miasozonyokról elnevezett apácaközd zárdája. Itt ugyanis a főútvonalra, a Berthelot-körútra néző szakaszon az eddigi földszinti épületet lebontották és helyébe modern, emeletes épületet emelnek.

Az ipari jellegű építkezések terén a legnagyobb-sabásu munkának a

szőnyeggyár

építése ígérkezik. Ezenkívül azonban a magánépítke-zések terén is mozgalmas élet ígérkezik.

Joggal tehető fel a kérdés: mi okozta, hogy az eddig vérszesen pangó építkezés új erőre kapott. Az építkezési szakértő két pontba foglalva adta meg erre a magyarázatot:

— Először is annak tulajdonítható az építke-zés váratlan fellendülése, hogy megezüntek azok az okok, amelyek pangását előidézték. Ma már az mondhatjuk, hogy a politikai helyzet általában nyu-godt, aminek következtében az építkezők is meg-nyugodtak a pénzüik befektetésére éppen olyan biz-tosnak látják az építkezést, mint régen.

— A másik igen nyomós ok szoros összefü-gésben áll a mezőgazdasággal pompás erad-ménnyel, amellyel a Bánság az idén dicsekedhet. Az eddig indokolt kilátások szerint buzában az idén 30.000 vasúti kocsi felesleg lesz, amely eladásra kerül és miután egy vasúti kocsi buzarakomány ára jelenleg 40.000 lei, tehát ez egy milliárd és kétszáz-millió új pénzt jelent. Tengeriben az okiráltságban a Basarabá-ban 40—50 százalékos a visszaesés a szokott természettel szemben, viszont a Bánság-ban olyan rekordtermésre lehet számítani, aminőre ré-gen nem volt példa. A tengerinek tehát kitűnő ára is lesz. Nagyszerű volt a Bánságban azonkívül a gyümölcstermelés, ami szintén jelentős tényező eb-ben a tekintetben, annál is inkább, miután az oki-ráltsági gyümölcstermés lefagyott. Így tehát sok banat-i gyümölcs kerül forgalomba — magas áron. Általában a mezőgazdasági év olyan volt, hogy nyu-godtan állíthatjuk: az utolsó harminc év alatt nem találhatunk hozzá hasonlót . . .

Miután mezőgazdasági állam vagyunk, tehát ha a gazdáknak van pénze, akkor az minden iparágban jótékonyan érezteti hatását. Így hatott az az épít-kezésre is, annak ellenére, hogy a vidéki pénz jó-tékony hatását voltaképpen csak később érezzük teljes mértékben.

Igy kerül összefüggésbe a pénz örök körforgá-sa szerint a mezőgazdaság az építkezéssel és ter-mészetesen még számos iparággal. Annyi bizonyos, hogy a jelenlegi kilátások alapján az idén olyan építkezési idény alakul ki, hogy az építőmunkásokat majd csak a fagy kergeti le az épületekről, éppen úgy, mint tavaly.

Halász István.

DER WITWER.

„Wenn ich nächstens wieder heirate, dann nur eine Chinesin.“

„Warum?“

„Wenn es bei uns Tag ist, ist es in China Nacht. Dann schläft meine Frau am Tag und ich habe meine Ruhe!“

zal, hogy a távollakás idejére a pénztár nyugdíjfi-zési kötelezettsége fel van függesztve, helyesen jár-t el. Mindaddig míg a felfüggesztés tartamának tör-vényes oka fennállt, jogosan nem fizetett a pénztár és nem helytálló a törvény rendelkezése szerint a kérelmezőnek az az érvelése, hogy ezen idő alatt ne-ki módja a felvételre nem nyílt és ezért hazatérte ál-tal összes követelése egyszerre esedékes lett. A tör-vény említett szakasza szerint maga a jog a távol-lét tartamára fel függesztődik és csak akkor nyer-érvényt, ha annak törvényes feltételei megmaradtak. Tehát akkor lép újra jogaiba a kérelmező, ha kü-lföldről már visszatért.

A szakkamarai választások.

A „Vittorini” írja:

A politikusok sokat beszélnek az őszi szakkamarai választásokról. A kormány politikamentes választást akar a szakszervezetek elöljáróinak részéről. Ilyen értelemben elküldték már a rendeletet a helyi közigazgatási hatóságoknak. A kereskedelmi és iparkamarák a munkakamarák és gazdasági kamarák megkezdtek választási listák pontos összeállítását. Az ezzel elégedetlen politikusok nincsenek tisztában az idők szavával. A mai világban csak kellő tájékozottsággal rendelkező egyének juthatnak be a kamarai tanácsokba. Megbízhatatlan a politikai kortesekre való szavazás, mert nem lesz ki képviselje panaszainkat. Beigazolást nyert, hogy nem tud hivatásának megfelelni a szakkamara, ha politikai szempontok érvényesülnek a székházakban. A mezőgazdasági kamarák milliókat költöttek az elmúlt uralom alatt anélkül, hogy ebből haszon lett volna. Ne feledjék el tehát az érdekeltek, hogy pénzükbe kerülhet a választás. Ne feledjék el, mily fontos feladat vár a kiválasztottakra. A politika szem elől téveszti a közérdeket a szenvedéseket okoz. Nem lehet ördögi torzalkodást ápolni azon a helyen, ahol munkára, összetartásra és nyíltságra van szükség a mai napokban.

KALAND.

Gácsér ur alaposan leitta magát és kapukulcsát hiába próbálta a zárba beilleszteni.

Egy jóképű rendőr pár percig mosolyogva figyelte erőlködését, aztán odalépett hozzá:

— Halló, uram, hol lakik? Majd felkísérem.

— Első emelet, első ajtó — felelte Gácsér.

Erre a rendőr kinyitotta a kaput, karcsú, fiatal ember, és az első emeletre és ott az első ajtón bement.

Ahogy leért a földszintre, Gácsér látta a földön feküdni.

— Azt a... — mondta a rendőr — ez már megint itt van. Na följön öregem, még egyszer felvisszem.

Talpraállította Gácsért felvitte az első emeletre és az előbbi ajtónál gyengéden belökte.

Lement a földszintre, hát megint itt látja Gácsért!

— Uram, — kiáltott rá erősen — mit csinál maga?

— Biztos ur — nyögte Gácsér kétségbeesetten — segítsen rajtam! Valami örtlít felém felcúpol engem az első emeletre és ott bedob a liftaknába...

A munkanélküli intellektuelek összeírása.

A „Prezentul” írja:

A belügyminiszter elrendelte a munkanélküli intellektuelek összeírását. Sokat késett ez az összeírás, mely azért is szükséges, hogy tisztán lássuk, miként áll a helyzet különböző pályakon. Szerves összefüggés van az intellektuelek és az ifjúság munkanélkülisége között, mert hiszen nagyrészt fiatalok alkotják soraikat. A világháború után emelkedett a szaporulat, ez a körülmény okozza az izgalmat. Angliában 1938-ban a munkakereső ifjúság számának kétszeresére számíthatnak. Munkanélküliség szempontjából az összeírás alkalmával csupán azok jöhetnek számításba, akik nem töltötték be 24. életévüket. Így eszközölték a nemzetközi munkaügyi hivatal által végzett összeírást is, mely 1934-ben Franciaországban 15 ezer, Finnországban 5000, Svájcban 7000, Lengyelországban pedig 170 ezer munkanélküli intellektuelt talált. A hivatal a munkanélküliség leküzdésére a következőket ajánlja: 1. Szigorúság az iskolákban. 2. Az intellektuelek szervezkedésének elősegítése. 3. Nyugdíjkorhatár leszállítása, állásalkalmazás megszüntetése, intellektuális alkalmazottak számának emelése a vállalatoknál. Az összeírás nem jelent sokat. Nagyon nagy a nacionalista és szociálista tervre van szükségünk a munkanélküliség csökkentésére.

EMLEKEZTETHETSEG.

— Mondj, Hugó, emlékszel még arra a gyönyörű estélyre, amelyen megismerkedtünk?

— De még mennyire. Az egész életem el tudnám neked mondani.

UMGEKEHRT.

„Ich habe während gelesen, dass auf der Welt nur zwei Dinge sicher sind: der Tod und die Steuern!”

Érdekes kísérlet:

A fővárosi husiparosok új adózási rendszere

Az új rendszert, ha kedvező eredményei lesznek, előreláthatólag az ország összes husiparosaira kiterjesztik. — A jövőben nem kell adóvallomást tenniük a husiparosoknak.

Írta: KELE SÁNDOR dr.

A husiparosok, amint köztudomású, különböző szempontok alapján kerülhetnek adózás alá. Lehetnek kereskedők és iparosok, illetve iparosok és kisiparosok. Ha működési körük nemcsak a szakipar veszik és eladják az ipar keretébe tartozó, de más cégek termékeit is, tehát nemcsak a saját terméküket, vagy ha termelésük természete alapján állandóan és rendszeresen továbbadási szándékkal adnak és dolgoznak fel különböző termékeket és ezzel kereskedést üznek, akkor a husiparosok nemcsak iparosok, hanem kereskedők is és ennek megfelelően vetik ki rájuk az adót. Ha a husiparos működése az ipar keretében marad, de némi több alkalmassal dolgozik, vagy 5-nél nagyobb lőerőt alkalmas üzemében, jövedelme pedig nyilvánvalóan meghaladja a 150.000 leit, akkor mint nagyiparos kerül adózás alá. Abban az esetben, ha működési köre a szakma gyakorlása és ezzel kapcsolatos teendőkre vonatkozik, akkor, ha nem dolgozik némi több munkával és nem használ ötnél nagyobb lőerejű gépet, kisiparosként a patenta fixa alá esik.

Eszerint alakult ki a bírói gyakorlat, habár a kincstár a husiparosokat, mint kereskedőket szereti megadóztatni.

Az e körül folyó vita az általunk is közölt jogesetekben is ismertetést nyert több ízben.

A tulajdonosi jogok kellemtelenségei elkerülése végett, a fővárosi husiparosok érdekes megállapodást kötöttek a pénzügyminisztériummal, amelynek alapján már tényleg fizetik is az adót. A rendszer, amelyet alább ismertetünk, a következőkből áll:

A husiparosok az adót a levágott jóság után azonnal fizetik a vágóhidon. A közös megállapodás szerint meghatározták, hogy minden levágott jóság után mennyi tiszta haszna van a husiparosnak.

Ennek alapján 150 lei tiszta hasznat állapítottak meg ökr, bivaly, bika; 112 lei-t disznó levágása esetén; 94 lei-t csikó; 41 lei-t szopós borjú után; 75 lei-t szüldőmalac után; 11 lei-t bárány után és 18 lei-t kecske és kisebb állatok után.

A megállapított tiszta hasznat azután becsorozták a levágott jóságok számával és az így előállott jövedelem után 17.50 százalékos adót esed a kincstár.

Tekintettel pedig arra, hogy a vágás naponta történik, tehát a kivetésre és az adó beszedésre is naponta kerül sor. Ezáltal

minden további adófizetési kötelezettség alól mentesül a husiparos.

Az új rendszer alapján természetesen az illető husiparosokkal szemben nincs adókövetési eljárás és miután a megegyezés a felek között, (a kincstár és adózó) a levágott jóságok után előálló haszon tekintetében létrejött, felelősségnek nincs helye és általában igen gyorsan jut a kincstár követeléséhez és így a kincstár a megállapodás kedvező. Az adózót is mentesíti sok idővesztéstől, mert a kincstár sem felelősség, miután tisztán csak számlázási műveletekről van szó, ha a fenti módon állapították meg az adókövetést.

Hátránya az új rendszernek, hogy amennyiben a viszonyok változnak és a haszon alacsonyabb lesz, a kincstár a levágott jóságok után megállapított hasznalapot nehezen fogja lecsökkenteni.

Tekintettel arra, hogy az eredmények kedvezőek, szó van arról, hogy a fenti rendszert esetleg törvény alakjában is kiterjesztik az összes husiparosokra, aminek következtében a husiparos az adót nem vallomás, patenta fixa — hanem a levágott jóságok száma után és a fent ismertetett módon fizetné.

A felvetett problémához kérjük az érdekeltektől szakiparosok hozzájárulását.

BELATÁSSAL VOLT.

Mandula éjjelután 2 órakor felénged egy előkelő híres orvost és türelmetlenül mondja neki:

— Doktor ur, följön gyorsan a lakásomra, a feleségem nagyon rosszul van.

Az orvos gyorsan magára kapja a ruhát, odarohan Mandulához, megvizsgálja az asszonyt, aztán dühösen ráordít Mandulára:

— Ezért hívott maga engem ide éjszaka? Hiszen az asszonynak nincsen semmi komolyabb baja. Miért nem jött nappal?

— Hát tetszik tudni, doktor ur, — exkuzálja magát Mandula, — én nagyon szegény ember vagyok és nem tudok honoráriumot fizetni. Gondoltam, ha már idefárasztom a doktor urat, legalább nem rabolom el a drága hivatalos idejét.

DEFINICIO.

— Nos, fiam, meg tudnád magyarázni egy mondatot a jó kereskedő fogalmát?

— Hogyan, jó kereskedő az, aki egy vevőnek, aki egy gombot jött venni, egy rend ruhát ad el.

ELADÓ:

45 lóerős benzinmotor,

stabil, jó állapotban. Astra gyártmány, eddig 12 famezmunkáló gépet hajtott. Kevés átalakítással petróleum vagy faszén-gáz hajtásra is alkalmazható. Valamint

egy 3 kw. dinamó,

Ganz gyártmány, keveset használt, kapcsolótáblával. Eddig gyártelepet világított.

Érdeklődni: Reinhart Fülöp butorgyár

Arad, Strada Horia 2 szám.

Elkészült az oradea-i munkakamarai választók pótnévora

Augusztus 20-án járt le a munkakamarai választók pótnévora közszemlére előírt határidő. Az oradea-i munkakamara ideiglenes bizottsága — mint választási bizottság ülést tartott amelyen a beérkezett kontesztációkat és a pótlástba való felvétel iránti kérelmeket tárgyalta. A bizottság minden kérdés felett külön-külön döntött. Több szindikátus és egyesület csoportban kérte felvételét.

Hétfőn a pótlástakat tették közszemlére. Ezek a listák bárki által megtekinthetők. A törvény értelmében a listákat nemcsak a munkakamarában, hanem a munkaügyi felügyelősegen, a betegsegélyzőben és a törvényszéken is kifüggesztették. A listák ellen újabb 10 napon belül lehet felebbezéssel élni a törvényszéken.

AZ ÖRÖKÖS.

— A híres Rotschild bárónál minden névnapkor megjelenik egy testvérpár gratulálni és természetesen koldulni. A testvérek fejenként 100—100 schillinget szoktak kapni.

Az idén csak az egyik testvér jelent meg a bankárnál.

— Hol a testvére? — kérdezte Rotschild.

— Meghalt szegény.

A bankár kifejezi részvételt és átnyújtja a szokásos száz schillinget.

— De, kérem, báró ur, nekem kétszáz schilling jár — méltatlankodik a koldus.

— Hogy-hogy? Hát nem az imént mondta, hogy meghalt a testvére?

— Az igaz! De én vagyok az örököse, vagy pedig a báró ur?

Le akarják bontani az oradea-i kereskedelmi és iparkamara kiállítási csarnokát.

Buzea Eramra, az oradea-i kereskedelmi és iparkamara főtitkára felkereste hivatalában Fodor Péter alpolgármestert és tiltakozott. Először, hogy a kamara tulajdonát képező és Rhédey-kertben levő kiállítási csarnokot le akarják bontani. A város ugyanis a szóbanforgó területet villasor céljára akarja parcellázni. A főtitkár kijelentette, hogy az épület lebontásának csak akkor volna helye, ha cserében megkapják a ligetet vásár-város céljaira.

KURZWELLEN.

„Ich möchte gerne einen Radioapparat kaufen“, sagt ein Kunde. „Es muss aber einer mit kurzen Wellen sein, denn wir haben eine kleine Wohnung.“

Az állami beavatkozás.

A „Prezentul“ írja:

Akármilyen csodálatos egy eszme, mindig vannak, akik visszautasítják. A kisebbségben lévő csoportnak ilyenkor az a célkitűzése, hogy magához ragadja az álmos, felvilágosulatlan tömeget. S a kisebb csoport azt hiszi, hogy az állam akadály a érvényesülésének. Pedig nincs jó és rosszindulatú állam. Az utóbbi esetben ugyanis nem lehet államtól beszélni. A lényeg, hogy az állam meglegyen. Ez olyan fontos, mint a levegő, tekintet nélkül arra, hogy ózondus, vagy rosszabb levegőről van szó. Szükség van az államra, mint forgalmas hidnál rendőrségnek, különben anarchia van. Azt mondják, jobb volt az állam régebben. Attól függ, milyenek a körülmények. Régen jobb buzát termeltek, ma az állam kell közbelépjen, hogy a minőséget fenn tudja tartani. Angliában, Franciaországban, Olaszországban és a többi államokban beavatkozik az állam mindenbe. A román állam azonban nem így tesz. Pedig anarchia üti fel a fejét, ahol hiányzik az állami beavatkozás. Visszafelé fordít a termelés s nyomorúságosan fizetnek. Ha az állam akarja, öröm lehet az állampolgárok élete.

HIRDETÉS.

Az egyik vidéki lapban olvastuk a következő hírdetést:

„Folyó hó 17-ikén este ellopták kis kétüléses Ford autót. Ismertető jelei: A szélfogó üveg törött. A hűtő csepeg. A bal első kerék össze-vissza jár. A kézifék rosszul működik. A becsületes megtalálónak, aki jó állapotban visszahozza, jutalmat adok.“

Engedélyezte a kormány az egy kilónál súlyosabb kenyér sütését

Újabb probléma: szabad-e a fűszereseknek kenyeret árulni?

Negura földművelésügyi miniszter a pékek küldöttségének közbenjárására engedélyezte az egy kilónál súlyosabb kenyerek sütését, de a bélyeg és ellenőrzés kötelezettségéhez mereven ragaszkodott. Ot kilónál súlyosabb kenyeret a pékek a jövőben sem süthetnek.

A satumare-i pékek indokolt memorandumot nyújtottak be a vármegyei prefektushoz és a városhoz és abban hivatkozva a rájuk vonatkozó újabb miniszteri rendelet szigorú intézkedéseire kérték, hogy a helyi hatóságok igyekezzenek a rendeletet mielőbb hatályon kívül helyeztetni. A pékek ugyanis így teljesen tönkremennek és képtelenek a sérelmes rendeletnek — különösen az ellenőrzésre és a büntetésekre vonatkozó szabályoknak — akként megfelelni, hogy üzemeiket fenttarthassák.

A városi tanács a beadványt egy albizottságnak adta ki tanulmányozás és javaslatkétel céljából.

FÜSZERÜZLETEKBE NEM SZABAD KENYERET ÁRULNI.

A satumare-megyei buzaértékesítő hivatal rendeletet adott ki, amely szerint a földművelésügyi miniszter utasítása alapján magánosok, akiknek nincs

péküzletük, sem üzletekben, sem piacon, sem jármű más helyen nem árulhatnak kenyeret.

A rendelet szerint magánosok három kilogramnál nagyobb súlyu kenyeret is süthetnek a pékekkel. Ezek a kenyerek bélyegmentesek.

Végül a miniszteri rendelet szigorú utasításokat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy a paraszthalmokban örölt tiszta nem szabad a városba behozni és a paraszthalmok nem örölhetnek buzát, osakis a falusiak részére, akik azt csakis saját élelmezésükre fordíthatják. Az ugynevezett „barna lisztet” való üzérkedést a törvény nagyon szigorúan bünteti.

A pékek a rendeletet úgy magyarázzák, hogy a fentiek szerint a fűszerüzletekben, a kormsákhban, a bodegákban és a hentes-üzletekben sem szabad — a belső fogyasztáson kívül — kenyeret árulni. Szerintük csak péküzletekben lehet kenyeret árulni.

Tartsuk szem előtt az új ipartörvény tanoncszerződésekre vonatkozó intézkedéseit

Minden tanoncszerződést be kell iktatni a munkakamaránál, ugyintén a tanoncbizonyítványt is.

Az új ipartörvény fontos rendelkezéssel azok, melyek a tanoncszerződetről, a gazda és az inas kötelezettségeiről szólnak. A törvény szerint inas más nem lehet, csak az, aki 14 életévét betöltötte, (eddig csak 12 életév betöltése volt szükséges), az elemi iskolát elvégezte s végül orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy egészségi állapota megengedi az illető mesterség gyakorlását. Ezen orvosi bizonyítványokat nálunk a betegsegélyző orvosok kötelesek ingyenesen kiállítani.

Elemi iskolai végzettségűvel nem rendelkező tanonc-jelölt kivételesen csak az új törvény megzelenésétől számított 5 éven belül kérheti az illetékes munkafelügyelőségtől, a feltétel alól való felmentését. E rendelkezés minden bizonyítványt a falukról beözönlő és a városi iparban elhelyezkedni óhajtó, sok esetben elemi iskolai végzettséggel sem rendelkezőket van hivatva pártfogolni.

A tanonc felvétele csak a munkakamaránál bejegyzendő, írásban kötendő szerződéssel történhetik. A felvétel alkalmából kötelezőleg megállapítandó a mesterség, amelynek tanulására a tanonc elszegődik s a mesterség elsajátításának összes feltételei. Megállapítandó továbbá a tanidő tartama, amely nem lehet rövidebb, mint 3 év és hosszabb, mint 4 év, valamint a tanonc ellátása és esetleges fizetése. A 18 életévét betöltötték szülői, vagy gyámi beleegyezés nélkül szerződhetnek el tanoncnak.

A tanoncszerződés, amely minden bélyeg és taxa alól mentes, a belépéstől számított 30 nap alatt az illetékes munkakamaránál bejegyzendő. A bemutatás alkalmával a munkaügyi hatóság az eredeti, vagy hiteles másolatban csatolandó bizonyítványokat bevizsgálja s az előírt feltételeknek meg nem felelő szerződéseket visszautasíthatja.

A tanoncszerződés csak a próbaidő letelte után végleges. E próbaidő legalább egy hónap, de legfeljebb 4 hónap lehet, ami beszámítatik a tanidőbe. Kikötés hiányában a próbaidő 3 hónap.

Tanoncot tarthat 25 életévét betöltött önálló iparos, vagy jogiszemély, ha attól időlegesen, vagy véglegesen nem lett bíróság elítélva. Nőtlen, vagy bár nő, de feleségével nem együtt lakó iparos, 18 éven alóli leányt tanoncul nem alkalmazhat.

A tanoncotartás eltöltését az új törvény 36-ik §-ban szabályozott, legfeljebb egy évre terjedhető eltöltési időt, nem korlátozza, sőt kimondja, hogy a törvényes és szerződéses kötelezettségeit súlyosan megsértő iparos a tanoncotartás jogától mindörökre megfoszthatatik.

A törvény a mester s inas közti viszonyt, rendelkezésében általában fentartja a régi ipartörvény rendelkezéseit, illetve azok szellemében intézkedik.

Eltérést a fizetési tanoncnál mutat, akikre vonatkozólag kimondja, hogy a kialakított fizetés 15 naponként fizetendő. Új intézkedés, hogy minden mester évenként 15 napi pihenőszabadságot köteles adni tanoncának.

A tanoncotartó iparos köteles felszabaduló inasának, az inas személyadatait, a tényleges eltöltött időt és mesterség megjelölését s végül az inas szakmai ismereteinek és jártasságára vonatkozó megjegyzéseket tartalmazó bizonyítványt adni. A bizonyítványt, amelyben semmiféle más megjegyzés s különösen a tanonc magaviseletére vonatkozó megjegyzés nem tehető, a szabadító mester köteles 15 napon belül hitelesítés végett az illetékes munkakamaránál bemutatni. E végzettség bizonyítvány alapján, jelentkezhet a tanonc a megyeszékhelyen működő vizsga-izottság előtt, hogy segédi munkakönyvet nyerjen.

Végül érdeklődésre tarthat számot a törvény azon rendelkezése is, mely szerint a munkafelügyelőség az érdekeltek kérésére, a munka- és iparkamara egyező véleménye alapján egyes iparosok által szerződethető tanoncok számát korlátozhatja, a minősítéssel rendelkező alkalmazottak számához viszonyítva. Az inasok száma a kérdéses mesterség elsajátításának lehetősége és azon iparban észlelhető munkanélküliség alapján állapítható meg.

Kötelezhetők végül az állami, megyei és városi szállítók, akik nagyszámu munkással dolgoznak s akiknek az ipar természeténél fogva szükségük van inasokra, hogy egy bizonyos számu tanoncot vegyenek fel, sőt a legfelsőbb gazdasági bizottság véleménye alapján arra is, hogy külön inasműhelyeket létesítsenek.

A BAJUSZ.

Két ismeretlen utitárs beszélde eleggedik egymással a vonatban.

— Engedje meg, — mondja az egyik, — de kegyed rendkívül hasonlít a feleségemhez. Ugyanazok a szemek, az orr, a száj, az áll... A hasonlóságot szinte meglepő, természetesen a bajusz kivételével.

— De hiszen énnekem nincs bajuszom! — mondja a másik.

— Önnek nincs, de a feleségemnek van!

CHIKAGO.

Einem sechsjährigen Jungen wird ein Anzug anprobiert. Seine erste Frage lautet: „Und wo ist die Tasche für den Revolver?“

Pregătiri in vederea aplicării noiei legii a meseriilor in Bucovina

Camera de muncă din Cernăuţi a cărei rază de activitate se extinde asupra tuturor judeţelor din Bucovina, inclusiv judeţul Hotin, a primit zilele trecute dispoziţiile ministerului muncii cu privire la punerea în aplicare a noiei legi a meseriilor.

Printre măsurile pe care Camera de muncă şi inspectoratul muncii din Cernăuţi le vor lua pentru punerea în aplicare a noiei legi a meseriilor, este şi alcătuirea comisiunilor de calificare pentru meseriaşi şi muncitori.

In vederea alcătuirii acestor comisii se fac pregătirile necesare.

CUM SE VOR ALCATUI COMISIUNILE DE CALIFICARE.

Camera de comerţ şi industrie şi Camera de muncă vor supune ministerului muncii proiecte cu privire la numirea de delegaţi în diferitele comisii de calificare pentru meseriaşi şi muncitori.

Pedealtă parte, inspectoratul muncii din Cernăuţi va da referatele necesare pentru ocuparea posturilor de preşedinţi ai acestor comisii de calificare. Asupra acestor referate, precum şi asupra numirii preşedinţilor comisiunilor de calificare va decide ministerul muncii.

Toate aceste referate şi proiecte trebuie să fie alcătuite până la data de 15 Septembrie şi supuse apoi spre aprobare ministerului muncii.

După expirarea acestei date şi după primirea cuvenitelor aprobări din partea ministerului, comisiunile de calificare pentru meseriaşi şi muncitori vor intra în funcţiune.

CHESTIUNEA BREVETELOR DE MESERII.

Intre chestiunile cari urmează a fi rezolvate de către comisiunile de calificare, este şi cea a controlării, împărţirii şi retragerii diferitelor certificate de muncă pentru meseriaşi şi muncitori, precum şi a eliberării de brevete, diplome, etc.

Comisiunile de calificare vor împărţi meseriaşilor şi diferitelor categorii de muncitori documentele definitive, cu cari aceştia vor putea să facă dovada calităţii lor.

Delegaţii Camerei de comerţ, al Camerei de muncă şi al inspectoratului muncii vor ţine consfătuiri pentru a se lua hotărârile necesare cu privire la numirea delegaţilor în comisiunile de calificare.

Grupurile principale, din ale căror rânduri se vor constitui comisiunile de calificare pentru meseriaşi, muncitori, sunt următoarele: lucrători metalurgici, lucrători mineri şi din scnde, lemnarii, lucrători textili, lucrători pentru prelucrarea pielei, lucrători tipografi, electricienii, lucrători pentru producţiunea de provizii, pentru producţii chimice, etc. etc.

PREGATIRI PENTRU ALEGEREA DE LA CAMERA DE MUNCA.

In vederea alegerilor pentru Camera de muncă din Cernăuţi, fixate pentru 4 Octombrie, conducerea Camerei de muncă şi inspectoratul muncii din Cernăuţi fac pregătirile necesare.

D. Florea Florescu, preşedintele Camerei de muncă şi d. inspector al muncii Botez au inspectat judeţele din Bucovina cari cad în raza de activitate a Camerei de muncă Cernăuţi, pentru a controla pregătirile ce se fac în vederea alegerilor.

Se anunţă că va candida numai o singură listă unită, aşa încât nu se vor da lupte electorale.

Szömörkényi Magda Mozgásművészeti Intézete

Bul. General Dragalina 12.

szeptember hó 15-én felnőttek és gyermekek részére

tanításait megkezdi

A kézműves családok részére 25 százalékos kedvezmény.

Mindennapi kenyérünk...

Beszélgetés az „árdrágító” pékkel, aki bebizonyítja, hogy nem a sütőiparos az árdrágító

Hogyan lesz az olcsó búzából — drága kenyér. — Egy liszt-számla tanulságos adatai.

A kenyér drágul... Minden kiló újabb ötven bani felár, minden darabon csinos bélyeggyűtemény ékeskedik. Ötven bani... egymagában nem volna jelentékeny összeg, de ha tudjuk, hogy például Cluj város gyomra naponta 30.000 kilogramm kenyeret emészt fel, az ötven bani egyszerű ügy, napi tizenötezer leles súlyos kérdéssé tornyosul előttünk.

EZ A HELYZET...

A háziasszony, aki bankban számol, érzi leg hamarabb az áremelkedést. Tíz évvel ezelőtt még 8.50-es árban vette a félbarna kenyeret, ma ugyanaz a minőség 8.50 leibe kerül, ami annak bizonyítéka, hogy egy évtized alatt mindennapi kenyérünk, ha jogilag nem is, ténylegesen állami monopoliummá alakult.

Ezzel szemben még elfogult szemlélő sem állíthatja, hogy a kereseti lehetőségek a hatvan százalékos értékcsökkenés arányában emelkedtek volna. A köztisztviselői kar vállain ott nehezednek az áldozati adók, a szabadfoglalkozásuk keresetét pedig a sokat emlegetett krízis nyírálja körül.

A kenyérdrágulás egyetlen komoly eredményének látszik az a körülmény, hogy búzakivitelünk fellendülése talán-talán talpraállítja végre az anynyi év óta nyomorgó termelőket.

Ennek a társadalmi osztálynak érdekében már egész csomó kormányintézkedés történt, de a búzárat mesterséges eszközökkel emelni még soha nem sikerült. Kérdezzünk meg egy, az új helyzetben sütkérező termelőt.

BESZÉL A TERMELŐ

Amint elmondja:

— Igen, a kenyér váratlan drágulásáról hallottunk. Főoka ennek, hogy a kormánynak sikerült gabonatermelésünket külföldi piacokon biztosítani. Ez évben például már 20.000 vagon buza kivitelére adtak engedélyt és belga piacok számára még 5.000 vagon fognak szeptember hó folyamán kirányítani. A kereslet tehát nagy és a buza vagonkénti ára a tragikus 24—28 ezer leiről 40—41 ezer leire emelkedet.

— És milyen a kínálat?

— Erősen tartózkodó. Lélektani okai vannak ennek. A termelő általában csak akkor adja el gabonáját, ha pénzre mulhatatlanul szüksége van és minél inkább kéri a gabonaügynök, annál kevésbé adja. A magyarázat a bizonytalanság érzetében keresendő. Az őszi szántásig nem mer nagyobb tételt eladni, mert hátha nem sikerül a vetés. A tél folyamán — ha csak lehetséges — egyáltalán nem ad el, mert hátha az őszi buza nem kapta meg a szükséges hótakarót és kifagy. Tavasszal a jégveréstől való félelem tartja vissza minden üzletkötéstől és csak akkor érzi magát biztonságban, ha az új buza már aratásra érett.

Természetes, hogy a gátítások egyre fokozzák a keresetet és a buza ára nagy léptekkel rohan a drágulás létráján. A kenyér pedig nyomon követi.

— Eddig rendben volna. De ha 30.000 leles vagon buza mellett a kenyérünk 7.50 volt annak idején, ma legalább is 10 leinek kéne lennie.

— Szó sincs róla. A kenyér ma is nyugodtan lehetne hat-hét lei, a különbözet teljesen állami és községi haszon. A kincstár bevételeinek hatalmas százalékát adja azon összeg, melyet mindenféle okmeken „lefölöznek” a kenyérről.

BEMUTATJUK AZ „ÁRDRÁGÍTÓ” PÉKET.

Mivel az általános hangulat a pékek ellen fordult, igen épületes tapasztalatokat szerezhettünk, ha megszólaltatunk egy „árdrágító” pékiparost.

— Parancsoljon megnézni ezt a számlát. Most érkezett egyik timişoara-i nagymalomtól.

Hát a számla tényleg elég szövevényes. Száznyolcvan zsák lisztről van szó benne (15.300 kg.) melynek vételárához a következő adónemek járulnak:

Cifra de afaceri	3.167 lei
Taxa de consumație	3.825 lei
Taxa de valorificare	13.770 lei
Taza de brutar	3.365 lei

Ezzel a száznyolcvan zsák liszt elérkezett a timişoara-i teherpályaudvarig. Nem tovább! Itt mindenekelőtt 500 lei szállítási bélyeg fizetendő, a mellyel együtt a mellékköltségek immár 24.627 leit tesznek ki. A további adatok egy kiló lisztre értenek:

Vasuti szállítás	1.50 lei
Taxa comunale	0.12 lei
Számlabélyeg	0.05 lei
Behozatal az állomásról és kiszállítás a vevőhöz	0.8 lei
Zsákjavítás és visszaküldés	0.3 lei

Osszesen: 1.78 lei

A szállítás előtti mellékköltségek kilogrammonként 1.81 lei

Osszesen: 3.39 lei

Ha mindezekhez hozzávesszük egy kilogramm kenyér előállításának üzemenköltségeit és a pék jogos polgári hasznát, kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy

jelen pillanatban a péküzemek hasznáról beszélni nem lehet.

Nem lehet azért, mert a Gabonaértékesítő Hivatal egyik tagja, N. Gheorghiadé szövevényes rendszert eszelt ki, nehogy a péküzemek valahogy megkerülhessék az illetékezt és fekete, tehát olcsó lisztből süthessenek kenyeret. A rendszer szerint

egy péküzem a nap és éjszaka bármely órájában ellenőrizhető és az intézkedés végrehajtását nem kevesebb, mint 23 féle generálisinspektor foglalatossíthatja.

A megszólaltatott pék panasza tehát jogos, mikor így beszél:

— Cluj-on négy malom és hetven péküzem van. Noha célszerűbb és egyszerűbb volna a négy malom őrletének szigorú megvizsgálása, a kormányzat — mint említettem — a pékeket ellenőrzi a lassanként ott tartunk, hogy több lesz az inspektor, mint a pék.

Az inspektori fizetések pedig az illetékek hozamának a jórészt egyszerűen elnyelik.

Ettől eltekintve külön tisztviselőt kell tartanunk, aki az ellenőrző szerveket fogadhasse, nehogy az egyszerű munkás téves bemonadására megszülessék a félelmetes jegyzőkönyv. Súlyos megterhelést jelent számunkra az a körülmény is, hogy pontosan mérni kell a kenyértésztát és minden kilóra egy-egy bélyeget kell ragasztanunk. Igaz a bélyeget ingyen kapjuk, de a mérőskálás és felragasztás újabb munkások beállítását tette szükségessé, ami egyúttal újabb drágulást is jelent. Betetőzte ezt az álcátlan helyzetet egy legújabb rendelkezés, a mely szerint csak egy kilós cipókat süthetünk. A rendelkezés ugyan még nincs érvényben, de amennyiben tényleg alkalmazzák, minden kiló kenyér tíz lei lesz. Cluj-on a napi fogyasztás 30.000 kilogram, ami annyit jelent, hogy a 70 helyi péküzemnek naponta 30.000 darab egy kilós cipót kell előállítania. Legalább 65 százalékos munkatöbblet lenne ez, eltekintve attól, hogy a közönség az egy kilós cipókat meg se veszi.

— Reményeik?

— Csak reményeink vannak.

— És mik lehetnek a nagyközönség reményei?

— Meggyőződésünk szerint a kenyér ára karácsonyig még 20 százalékkal emelkedni fog

Idegen szakmunkások alkalmazása.

A munkügyi minisztérium úgy döntött, hogy a jövőben azok a vállalatok, amelyek idegen szakmunkásokat foglalkoztatnak, ezek tartózkodási engedélye iránti kérelmeikbe iktassák be azon román szakmunkások neveit, akiket a külföldi szakmunkások pótlására képeznek ki. A vonatkozó adatok ellenőrzését a munkügyi felügyelőségek tartják.

SZEPTEMBER ELSEJÉN KEZDŐDNEK A BEIRATÁSOK SZÖMÖRKÉNYI MAGDA MOZGÁSMŰVÉSZETI ISKOLÁJÁBAN.

Általános érdeklődés előzi meg Szömörkényi Magda arad-i (Bul. General Dragalina 12. sz. alatti) mozgásművészeti intézetének őszi tanfolyamait. Szömörkényi Magda nevét ma már nemcsak Arad-on, de az egész országban előnyösen ismerik és eddigi eredményei alapján érthető, hogy a növendékek egész sora keresi fel intézetét, amelynek tananyaga a modern testkultúra szorgalmazásában áll és magában foglalja mindazon törekvéseket, amelyek a test egészséges — művészi irányba vezetett szakszerű fejlesztésével — általánosságban a mozgásművészet fogalmával azonosak. Ez a tananyag felöleli a tornát, a ritmikát, gyógytornát, művészi táncokat, ballet tréninget, tanárok és táncosok kiképzését, az állami vizsgákra való előkészítést, valamint a játéktornát kisgyermeknek részére.

Szömörkényi Magda hosszabb tanulmányokat folytatott a tánc kiváló nagymestereinél: Mary Wigmann-nál és Harald Kreutzberg-nél, diplomáját 1930-ban Párisban szerezte meg, míg 1931-ben a francia kultuszminisztérium nagy érdeméremmel jutalmazta. Intézetében a tanítás szeptember 15-én kezdődik, beiratásokat pedig szeptember 1-től fogadnak el. Iparosok feleségeinek és gyermekeinek az intézet kedvezményt nyújt.

FOKOZZAK A BEHOZATALT.

A harmadik évnegyed most esedékes importengedélyeinek felosztásával kapcsolatosan azok a kilátások állanak most az érdeklődés középpontjában, amelyek a kereskedelmi miniszter által engedélyezendő kvótán felüli kontingens megszervezésére vonatkoznak. A cél: bizonyos államok termékeinek behozatalának növelése. Bucureşti-ben mint kétségtelen tényről tárgyalják, hogy a kereskedelmi kormány a harmadik évnegyed behozatali engedélyeinek felosztása után abba a helyzetbe került, hogy kvótán felüli kontingenst állapíthatott meg.

Ez a felülengedélyezés csaknem ugyanannyi lesz, mint amennyi a szabályosan, a rendes kontingens keretén belül kiadott engedély-mennyiség volt. A behozatali felülengedélyezés Ausztria és Csehszlovákia árutermékeire, valamint az Olasz- és Görögországból importálandó árukra vonatkozik. A kvótán felüli engedélyek kiadásánál egyébként ugyanazok az irányelvek jönnek számításba, mint rendes körülmények között. Ezúttal is három csoportba osztva bírálják majd el a behozandó árukat: első csoportba azok az árucikkek tartoznak, amelyeknek behozatala szabad, a másodikba a korlátozott mennyiségben behozható, a harmadik csoportba pedig a behozatali tilalom alá eső árucikkek tartoznak.

Olyan külföldi terméket, amelyet a hazai ipar megfelelő mennyiségben állít elő, tul sem szabad semmiképpen importálni.

A jövő hét folyamán a tanulmányi- és statisztikai bizottságok részletes kimutatást készítenek és ezt a legfelső kontingentálási bizottság elé terjesztik az Ausztriában, Csehszlovákiában, Olasz- és Görögországban rendelkezésre álló, eddig kimerítetlen rendelkezési összegekről. Ezeknek az adatoknak alapján

dönt majd a bizottság a kvótán felüli kontingens engedélyezéséről.

Ami a Németországból behozott áruknak kvótán felüli import engedélyezését illeti, a III. évnegyedben Németországban rendelkezésükre álló összegek 500 millió leire tehetők. Ez az összeg szolgál a németországi áruk behozatalának fedezésére.

Érdekes egyébként, hogy a szovjetországi áruk behozatala iránt egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg. Legtöbb kérelem az ipar és a nagykereskedelem részéről érkezik a behozatal szabályozására hivatott fórumokhoz.

Bucureşti-ben hangsúlyozzák, hogy

a III. évnegyedben a behozatal helyzete sokkal előnyösebben alakul, mint az előző évnegyedekben.

Ennek oka a nagy arányokban fejlődő gabonakivitel és hogy Olaszországgal ismét fel-ettük a kereskedelmi kapcsolatot. Általában azt remélik, hogy az utolsó évnegyed még a harmadiknál is előnyösebben alakul majd.

A behozatal fedezésére szolgáló általános rendelkezési állomány becslés szerint 3 milliárd lei lesz.

Megkezdték az illeték-hátralékos italmérési engedélyek elkobozását

Szigoru intézkedéseket kaptak a pénzügyigazgatóságok.

Az italmérőkre és a saját borukat kimérő szőlőtermelőkre vonatkozólag nagyfontosságú rendeletek érkeztek a pénzügyigazgatóságra. Amint jeleztük is, a pénzügyminiszterium a legszigorúbb szankciókat rendelte el mindazokkal az italmérőkkel szemben, akik italmérési engedélyük után nem fizették be a törvényes illetékeket.

A miniszterium egy újabb utasítást adott a pénzügyigazgatóságnak, hogy a pénzügyigazgatóság indirekt kontrolorjai

azonnal fogjanak hozzá a be nem fizetett illetékek ellenőrzéséhez és mindazok italmérési engedélyét, akik huzamosabb idő óta hátralékban vannak, kobozzák le.

A miniszterium fenti rendelkezésének végrehajtása céljából a pénzügyigazgatóság szeszügyosztályán rendkívüli értekezletet tartottak. Az értekezleten ismertették a kontrolorokkal a miniszterium fenti szigorú rendelkezését és összeállították azoknak az italmérőknek a névsorát, akik illetékeiket nem fizették be rendesen. Félórával később három magas-rengu pénzügyi tisztviselő

hétven italmérőhöz szállott ki Oradea-n és az utasításnak megfelelőleg azokon a helyeken, ahol a mai napig sem fizették be a hátralékos illetékeket.

Jegyzőkönyvet vettek fel és ezeket a jegyzőkönyveket az italmérési engedélyek azonnali bevonása miatt felterjesztették a pénzügyminiszterhez.

A második fontos rendelet a saját termésüket kiárúsító szőlőtulajdonosokra vonatkozik és bizonyos enyhítéseket tartalmaz a borkimérésre vonatkozólag.

A rendelet szerint azok a termelők, akiknek engedélyük van az italmérési jog alapján bort kimérni, reggeltől estig árusíthatnak, tehát nincsenek kötve semmiféle időhöz. Fontos intézkedése a rendeletnek még az, hogy ezek termelők csakis dugaszolt üvegekben árusíthatják a bort, mert akiket poharakénti kimérésen érnek, azok engedélyét rögtön elkobozzák. Ugyancsak elrendelte a pénzügyminiszter, hogy a szőlőtermelő borkimérők a jövőben nem kötelesek üzletvezetőt tartani és így a dugaszolt bort a szőlőtulajdonos bármelyik alkalmazottja is kiszolgálhatja.

Az új szervezkedés jegyében...

Sighet-en is eredményeket mutat fel a szindikátusi mozgalom: megalakult a sighet-i Kisiparosok Szindikátusa. — Minden szindikátusi tag belép a hitelszövetkezetbe.

Lelkes előkészítő munka után megalakult Sighet-en a „Sighet-i Kisiparosok és Mesterek Szindikátusa”. Az új ipari intézmény célja az iparosok megvédése, egyben pedig az új ipar generáció szakszerű, helyes irányban való nevelése. A szindikátus alapszabályai kizárják az egyesületből a politikát és ezzel elejét veszik annak, hogy az iparosok között faji, nemzetiségi vagy felekezeti alapon ellentétek keletkezzenek.

Az alakuló közgyűlést Valean Alexandru, a szindikátus elnöke vezette le nagy körültekintéssel. Megnyitó beszédében részletesen kifejtette az új egyesület célját, körvonalozta jövő munkatervét és az iparosság anyagi helyzetének feljavítása érdekében hangoztatta

az ipari szövetkezetbe való csoportosulás szükségességét, mert ma már csak ez az egyetlen mód mentheti meg az iparostársadalmat szorongatott anyagi helyzetéből.

Rozsi Béla dr., a szindikátus ügyésze és jogtanácsosa felolvasta az alapszabály-tervezetet, a melyet a közgyűlés szakaszról-szakaszra megtárgyalta, majd lényegtelen módosítással elfogadott.

A tagsági díjak fizetését illetően a közgyűlés úgy határozott, hogy a tagokat 3 kategóriába osztja. Az egyedül, vagy egy segéddel dolgozó iparos havi 5 lei tagsági díjat fizet, a két segéddel dolgozó 10 leit, a kettőnél több segéddel dolgozó havi 15 leit. A beiratasi díjat egységesen 30 leiben állapították meg.

A költségvetés előirányzatot Berniczky Gábor olvasta fel és azt a közgyűlés módosítás nélkül elfogadta.

A vezetőség a következőképpen alakult meg: Elnök: Valean Alexandru, alelnökök: Stöckel Márton és Berniczky Gábor, ellenőrök: Chira Gheorghe, Sarkady Sándor és Merle Ádám, pénztáros Ferenczy Gyula, titkár ifj. Stark Sándor, ügyész Rozsi Béla dr. Ezután megválasztottak 25 tagból és 5 pórtagból álló választmányt.

A közgyűlés egyik legjelentősebb eseménye volt az az egyhangú határozat, amely kimondja, hogy

a szindikátus tagjai anyagi tehetségükhöz mértelen belépnek a Hitelszövetkezetbe és résztvesznek a szövetkezet kebelében felállítandó ipari szakosztályok munkájában.

A szövetkezeti ügy előadója Szabó János volt, aki tömören összefoglalt tárgyalagos, meggyőző beszédében ismertette a szövetkezeti eszme fontosságát, annak hasznos kihatását az általános gazdasági életre és körvonalozta azokat a számottevő előnyöket, a melyeket az új szövetkezeti törvény a szövetkezet tagjainak nyújt. A sighet-i iparosság törekvése annál könnyebb, mert hiszen a szövetkezéshez a keret már megvan; a régi, kipróbált és egyre jobban terjeszkedő Maramuresi Hitelszövetkezet éppen azért alakult, hogy helyet adjon és segítségére legyen főleg az iparosságnak, gazdaközönségnek és a kereskedőknek.

A megalakult Kisipari Szindikátus azonnal hozzá is látott a munkához és máris segítségére sietett az új ipar engedélyek kiadásával kapcsolatban az iparosoknak.

A szindikátus következő lépése az lesz, hogy tiltakozni fog az igazságtalanul kirótt túlmagas betegségyógyászati díjak szedése ellen. Amint a szindikátus a kezdet nehézségein túlesik, megvalósítja további programját, amely a becsületes ipar feljuttatását, a tisztességes iparos anyagi helyzetének javítását és a jövő iparos társadalom erkölcsi színvonalának emelését célozza.

KÉTSZERES ZAVAR.

Pintyét megszólította a kávéházban Ponty.
— Szabad egy kérdést?
— Tessék — felelte Pinty.
— Hogy tudtál olyan ronda nőt feleségül venni?
— Sajnos — huzta fel vállait Pinty, — abban az időben zavarban voltam.
— Hogy-hogy zavarban?
— Részint pénz-zavarban, részint elme-zavarban.

CHEMIE.

„Was ist wohl das Wichtigste, das die moderne Chemie der Welt gegeben hat?”
„Blondinen!”

Hajmosó

és hajszárító

készülékek és más

fodrászati

cikkek

olcsón, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.

volt Dengi-ház.

Szabó Károly asztalosmesternek tisztelet adassék!

Negyvenéves munka értékének társadalmi elismerése

Szabó Károlyt, Oradea hírneves műbutorasztalosát nemcsak a mi országrészünkben, hanem meszeszföldön ismerik és érdeme szerint nagyrabecsülik. Bihor sok évszázados polgárosodásának őstalajából sarjadt ki az az iparos familia, amely sok-sok nemzedék munkáját örökölte művészi szépségű butorokba, pompás formákba és kedvesvonalu faragványokba.

Szabó Károlynak atyja, nagyatyja, dédetyja is hírneves asztalos volt. Am ő maga tulzárnyalta valamennyi őst. Ha személyekről van szó, csak tartózkodva alkalmazzuk a disztó jelzőket. De most úgy érezzük: a bihori iparosság eme kimagasló egyéniségével szemben kivételeznünk kell.

Mert Szabó Károly költészetté nemesítette a vonalak, élkok, formák harmóniáját s tervezésében valósággal tobzódott azokban a fény- és anyaghatásokban, melyeket a „furnir” csodás erezei juttatnak kifejezésre. Technikai felkészültsége ritkította párját. Elénken emlékszem arra a jelenetre, amidőn Thék Endre, az „asztaloskirály” kalapot emelt egy ebédlszekénye előtt, mely formában és szerkezetben az abszolút tökéletesség emberileg elérhető legfelebb határvonaláig nemesedett.

Hatvan év nehéz terhével vállain ma is a munka embere. Dolgozik rendelőknek és sajátmagának boldog öröme. A tervrajzai olyan finomak, hogy a lírai elmélyedés már szinte bűn ebben a „csöbutoros”, „sáchlichkeitos”, kétbalkezü izlés korszakában. Ami kezei alul kikerül, — tökéletes kézműipari remekmű. Nem tulzunk a tárgyilagos megállapítással: költészet és nemeseszmék.

Mint ember, az első közöl való. Nyiltazivű, áldozatos, intelligens, energikus ma is — pedig... „az idő, hogy eljárt!”

Az ardeai iparosság közéletében mindig fontos tényező volt. — ugyis, mint az Országos Ipartestületi Szövetség elnöke, s ugyis, mint kamarai tag, ipartestületi alelnök, tizenhat éven át rendkívül munkás tagja a város törvényhatósági bizottságának és delegátusa az országos betegsegélyző pénztárak kézműipari érdekeltségének.

Írásai sok esetben nagy feltűnést keltettek és a hivatalos, sőt kormányzati tényezők is ismételtlen felfigyeltek vaslogikájú okfejtéseire. Mindennél többre bécstelte azonban Szabó Károly, hogy becsülték, tisztelték és szerették azok, akikkel egy útemre dobolt hűséges emberszive.

Negyven éves munkateljesítmény közvetlen határán most így beszél — szemében könnyhar-

mattal — az asztaloscéh duserdemű „atyamestere”.

— Országrészünkben legalább százhusz önálló asztalos van, akik nálam, tölem tanultak. Boldog és büszke vagyok, hogy ennyi egzisztenciát nevelnem sikerült. Egész életem legnagyobb öröme volt, amikor az iparskolában a szakrajtot tanítottam és a növendékeim ráeszméltek a szépre, meg a jóra.

— Az utóbbi időben „elfeledtek” rólam.

Nincsenek megrendeléseim és sokan azt a hirt terjesztik: feladtam az ipart. Hát ez nem igaz. En a negyven évvel ezelőtt szerzett iparjogositványomat csak a halálos ágyamon adom fel. Pedig ropant terheim vannak és gyakorta fáj, ha azt látom, hogy igen jó módon, sőt dusan élő urak előbb tervezetnek, aztán alkusznaak velem, — végül pedig a megrendelést másnak adják...

A „bihori asztalos-céh” jelességgel első rendű atyamesterét országrészünk egész iparossága meleg ünneplésben fogja részesíteni negyven éves munkájának értékelésére s Oradea egész társadalma tiszteletadással hajol meg Szabó Károly érdemei előtt.

Oláh Béla.

Az oradea-i Iparoskör bezárásának gondolatával foglalkozik a munkakamara

Szeptember elsejéig adott haladékok Muth Gyula elnök az Iparoskör jogi és tényleges helyzetének tisztázására.

Az oradea-i munkakamara vezetősége ülést tartott, ameyen Muth Gyula elnök beszámolt legutóbbi bucuresti-i utjáról. Közölte többek között, hogy a kamara ideiglenes bizottsága tagjai számára 100 lei ülési napidíjat engedélyez a miniszter.

Több, különféle tárgyú felszólalás után, élénk izgalmat váltott ki egyik munkabizottsági tag felszólalása, aki

követelte az ipartestület által lócsított és jelenleg a munkakamara tulajdonában levő iparoskör helyiségének bezárását,

okul hozván fel azt, hogy

az Iparoskörnek jelenleg sem a jogi, sem a tényleges helyzete nincs tisztázva és nincs, aki az ott esetleg könnyen előfordulható eseményekért a felelősséget vállalja.

A felelősség ezidőszertint, mint a helyiség tulajdonosát, a munkakamarát terheli és a munkakamara vezetősége pedig ebben a tekintetben felelősséget nem vállalhat.

Az iparoskört tudvalevően az iparosok szórakoztatásának céljából a régi ipartestület létesítette. Tágas, szép helyiség, amely kultureladások és más szórakoztató összejövetelek céljaira kitűnően megfelel. Az iparosok ott olcsó szórakozást találhattak a multban, sőt találhatnak még most is, ahol amíg nem jött le az a rendelet, hogy a römizés, kártyázás csak bizonyos illeték lefizetése ellenében engedhető meg, szolid keretek között folyt a römi- és kártyajáték. Azóta aztán csak a még szolidabb sakk és dominójáték folyik a körben.

Ez tehát rendben volna, ellenben, amióta nincs ipartestület, nincs a körnek vezetősége. A vezetést

csupán az épület gondnoka látja el, akit még a régi Ipartestület szerződötetett azzal, hogy kevés fizetésért a kör esetleges jövedelmeiből pótolhassa. Persze ez a jövedelem igen gyér, ugyancsak megcsapant az utóbbi időben, úgy, hogy még a villanyszámlák kiegyenlítése sem futja belőle és a deficitet a kamara fizeti.

A felszólalás élénk izgalmat keltett, mert az Iparos tagozat képviselője kijelentette, hogy az Iparoskörök nem vállalhat az Iparoskörért mai helyzetében sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget.

Különben Moga Matei, az Iparos tagozat elnöke nem tartózkodik Oradea-n, azért ebben a kérdésben az Iparoskörök határozott állást nem foglalhat.

Muth Gyula elnök úgy döntött a kérdésben, hogy

szeptember elsejéig haladékokat adott az Iparoskör jogi és tényleges helyzetének tisztázására. A felfogás különben az, hogy a szolid keretek között működő Iparoskör fentartására emiőség van

és azt ujonnan kell szervezni, hogy fennállása biztosítottassék.

DER WECKER.

„Mama, Hans liebt mich nicht mehr!” beklagt sich die junge Frau.

„Aber Kind, wieso denn?” fragt Mama.

„Früher habe ich ihn immer mit einem Kuss geweckt”, erzählt die Unglückliche, „und gestern hat er sich einen Wecker gekauft.”

MÁRTIROK

(Igaz történet)

Irtá SZABÓ KÁROLY.

Szerencsésen megérkeztek. Az újra berendezkedés izgalmai felejtették a hosszú ut fáradalmait.

Berckinek saját munkagépei zakatolnak műhelyében. Most már az unalmas egyhangúságot elűzi a gépek ritmikus zakatolása. A hazai levegő ismét csodát tett, a fiatal asszonyt, mintha kicserélték volna. Életkedv költözött szívébe, kezd teltebb lenni. A boldogság újra kivirul az egyszerű, dolgos ember hajlékában.

De mintha a sors megirigyelte volna a felujult reményeket. Mintha a pokol démonai szabadtak volna ki, egyszerre olyan vihar támadt, a mely nemcsak egyes emberek boldogságának a sirját ásta meg, hanem népek millióit kergezte kárhozatba és pusztulásba.

Egy ragyogóan szép vasárnapon, mint a derült égből lecsapó villám, dördült el a merénylő kezében a fegyver a szerajevói uccán és a lövés nyomán koronás fők hulltak porba, a megsemmisülésbe. Embermilliók részvétele és felháborodása kísérte a királyi koporsókat. A merénylet bosszuért, elégtételért kiáltott. Az elégtéltelsszerzés az európai politika homlokterébe került. A szenzációból élő újságok nem szűnnek meg tovább korbácsolni a szenvedéseket. A bűnösnek találni kell. Az emberszeretet halk hangját elnyomta a gyűlölet vad harsogása. A háboru örülete előre veti árnyékát. A vendéglők, kerkhelyiségek és a kávéházak terraszai tömve emberekkel, katonatisztekkel. Katona- és cigányzene-

karok vérforraló harci indulókat játszanak. Katonatisztek és népség tüntetőleg tapsol és ugrás. A bámésszkodó tömeget, az uccai csöcseléket lázba hozza ez. Urrá lesz rajta a háborus hisztéria. Valaki nemzeti színdíobogót kerit, azt magasan lobogtatja, élteti a háborut és kiadja a jelzőt: „fel a generálishoz.”

A rohanó tömeg egyre nő, erőlesen hőmpölvög az ucca egész szélességében, a forgalom megakad, a többnyire fiatal suhancokból álló tömeg élteti a háborut.

A felizgatott tömeg nem lát egyebet egy elkövetkező háboruban, mint egy pár hónapos hősi verekedés izgalma és felcsigázott fantáziájában már látja is a bosszuálló nemezis győzelmét.

Szegény suhancok, akik azt hitték, hogy egy izgalmas verekedés veszélytelen nézői lesznek, keservesen lakoltatott. Belenőtöttek a háboruba és tüzes indulók hangjai mellett virágos sapkával, búzakén és déloegen vonultatok ti is. — a háboruba, hogy temérdek szenvedés után soha vissza ne térjetelek, vagy bérán, oszonkán, a háboru démonjának gunyakaaja közt vonszójátok roncsolt testeiket egy egész életen keresztül. A diplomataék befejezték hetekig tartó tárgyalásaikat, megjelent a királyi szözet: „Mindent meggondoltam, mindent megfontoltam”...

Es megindult a soha nem látott népvándorlás. A menetzászálaljak sűrű egymásután, s a tüzes indulók és nóta hangjai mellett vonul végig a városban, sokogó édesanyák és feleségek omló könnyeikkel kísérve.

Agyunk dörgésétől remeg a föld. A háborus lelkesedés csak akkor csökkent, mikor megérkezett

az első sebesültezállító vonat, tömve a pár hét előtt nótaszóval harcba induló ifjakkal. Az alig viselt új mundérok rongyosak, sárosak. A sápadt katonák bepölyvált kezüket, lábukat emelgetik és mutatják a bámésszkodó, megdöbönt tömegnek, amely csak most kezd ráeszmélni, hogy mi a háboru, a mely mint a tehetetlen moloch újabb és újabb áldozatokat kíván.

Újabb korosztályokat mozgósítanak.

Gisa férje akkoriban még alig, hogy berendezkedett és belemoegott a munkába, neki is al kellett menni elégtételt szerezni. Hiszen nem nagy dolog, vigasztalta a kétségbeesett asszonykát Berck, a háboruban sem hal meg mindenki, pár hónap alatt vége lesz. Ha az én jó sorsom kétszer is haza vezet Amerikából, majd csak velem lesz ezután is és karjaimba vezérel megint. Feltűzte hát a felesége által adott piros-fehér rózsát sapkájára, megölelte, megcsókolta feleségét és három apró gyermekét és nehéz szível indult el a Golgotára, amely számára az északi hártéren volt kijelölve. Volhinia mocsarába ment, hogy ott nyomtalanul eltűnjön, hogy nyugvó helyének még hírt se vegye a kétség és remény közt hanykódó családja.

Gisa nem hullathatja sirjára a kétségbeesés fájó könnyeit. Idegen sivatagban nyugvó osontjaira nem borul hazai rög, nem virít rajta a szeretet virága. Ha jeltelen sirja felett jajongva sívít az ősi szél, talán a hitves szelleme száguld rajta, aki elveszett hitvesét keresi.

Gisa összetört a csapás súlya alatt, lesóványodott testéről eltűnt minden nyoma a hádani szépségnek, megnyult, fakóra vált arcából láztól csillogó kék szemé üresen bámult amasz ismeretlen

